

01.10.2024

Asia/13

§ 209

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Pia Pakarisen ym. valtuustoaloitteesta koskien vanhemmuuden tuen mallin rakentamista

HEL 2024-007938 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle puheenjohtaja Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 09 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi
Jonna Vanhanen, lastensuojelun sosiaalityön päällikkö, puhelin: 09 310 43809
jonna.vanhanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 29.05.2024 Pakarinen Pia ALOITE VANHEMMUUDEN TUEN MALLIN RAKENTAMISESTA

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle valtuutettu Pia Pakarisen ja 24 muun valtuutetun aloitteesta koskien vanhemmuuden tuen mallin rakentamista seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että lastensuojeluilmoitusten määrän kasvun hillitsemiseksi ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi kaupungin tulisi kehittää yhteistyössä eri toimialojen kesken vanhemmuuden tuen mallia, joka auttaa huoltajia tukemaan lastensa koulunkäyntiä. Koulujen ja oppilaitosten kautta tavoitettavien palvelujen ja tuen avulla varmistetaan resurssien tehokas käyttö. Lisäksi kotoutumisen tukemiseksi tulisi vahvistaa vapaan sivistystyön ja soten yhteistyötä. Maahanmuuttaja-taustaisten lasten ja nuorten harrastamista sekä liikuntaa tulisi edistää

kaupungin tukemien urheiluseurojen avulla, jotta kaikilla olisi mahdollisuus osallistua ja kokea onnistumisen elämyksiä.

Helsingin kaupunkistrategia ohjaa työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi monin tavoin. Se panostaa ennaltaehkäiseviin palveluihin ja laadukkaan koulutuksen tarjoamiseen. Toimialojen välinen yhteistyö ja integraatio ovat keskeisiä tavoitteita. Strategia edistää kotouttamista ja yhdenvertaisuutta ja tukee liikunnan sekä vapaaajan merkitystä asukkaiden hyvinvoinnille. Näin strategia luo puitteet lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiselle ja resurssien tehokkaalle käytölle.

Vanhempien tukeminen on ratkaisevan tärkeää lapsen hyvinvoinnin ja kasvun kannalta. Tämä tuki on tehokkainta, kun eri sektorit, kuten koulutus, liikunta, kulttuuri ja nuorisotyö, osallistuvat siihen oman osaamisensa ja lakisääteisten velvoitteidensa puitteissa. Toimialojen välinen yhteistyö mahdollistaa monipuolisemman ja kattavamman tuen perheille, mikä auttaa vanhempia selviämään arjen haasteista ja tukee lasten ja nuorten kasvua tasapainoisiksi ja hyvinvoiviksi yksilöiksi. Tämä edellyttää osaamisen ja toimivien käytäntöjen vahvistamista. Palvelujärjestelmän kykyä tarjota riskiryhmien lapsille ja perheille pitkäkestoista, vaikuttavaa ja jatkuvaa tukea on myös parannettava lyhytkestoisten interventioiden sijaan. On tärkeää lisätä ymmärrystä ja tietoa haavoittuvassa asemassa olevista ja syrjinnälle alttiista lapsi- ja nuorisoryhmistä, selvittää heidän tilanteeseensa johtaneet kehityskulut, ja sen perusteella toteuttaa konkreettisia yhdenvertaisuutta vahvistavia toimia monitoimijaisessa yhteistyössä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että valtuustoaloitteen sisältö on tärkeä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan välinen yhteistyö on edistynyt merkittävästi, mutta kehitystarpeita on edelleen. Erityisesti perusopetuksen jälkeisen koulutuksen piirissä olevien lasten ja perheiden tukemisessa on vielä parannettavaa. Vanhemmuus on hyvin moninainen ja yksilöllinen kokemus, johon vaikuttavat monet tekijät, kuten perheen taloudellinen tilanne, kulttuuritausta, vanhempien koulutustaso ja lasten yksilölliset tarpeet. Yhden yhtenäisen mallin sijaan on tärkeämpää luoda joustava järjestelmä, joka mahdollistaa eri toimialojen yhteistyössä oikein kohdennetun tuen lapsille ja perheille. Tällaisia malleja ovat esimerkiksi matalan kynnyksen palvelut, jotka on suunniteltu vastaamaan erilaisiin tarpeisiin ja tarjoamaan perheille oikea-aikaista ja kohdennettua apua heidän yksilöllisiin olosuhteisiinsa. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta pitää tärkeänä, että kootaan yhteen vanhemmuuden tuen muodot toimialojen palveluissa ja järjestetään yhteisiä koulutuksia osaamisen vahvistamiseksi.

Vanhemmuuden tuen malli

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sekä kasvatus- ja koulutuksen toimialan välillä on viime vuosina kehitetty lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen palvelumalli, johon on koottu yhteen lasten ja nuorten ja perheiden palvelut. Malli auttaa ammattilaisia huolen tunnistamisessa ja tuen järjestämisessä. Mallia päivitetään parhaillaan. Vastavan mallin tarpeellisuudesta on keskusteltu myös varhaiskasvatuksen ja toisen asteen koulutuksen näkökulmasta. Toimialojen välisiä yhteistyöhjeita ollaan parhaillaan tekemässä.

Vanhempien ja huoltajien tietoisuutta oppivelvollisuudesta ja vanhempien vastuista erityisesti maahanmuuttajaperheissä on tarpeen lisätä. Kaupungissa on parhaillaan menossa usealla eri alueella toimialojen yhteinen työskentely Bloomberg-Harvard valmennuksen pohjalta. Monella alueella yhteiseksi tavoitteeksi on tunnistettu vanhemmuuden vahvistaminen maahanmuuttajataustaisissa perheissä.

Maahanmuuttajataustaisten perheiden tukea on viime vuosina kehitetty sekä lapsiperheiden palveluissa että lastensuojelussa muun muassa lasten etsivää työtä laajentamalla sekä lastensuojelun asiakkaille suunnatulla monialaisella perhetyöllä.

Lapsen ja nuoren kehitysympäristössä toimivilla aikuisilla ja ammattilaisilla on käytössä puheeksi oton työkalu HYVÄ-malli, joka auttaa lapsen tai nuoren vahvuuksien löytämisessä, huolen tunnistamisessa ja tarpeiden tukemisessa. Vanhempien, koulujen sekä perhekeskuspalvelujen ammattilaisten yhteistyö on keskeistä, kun pyritään tukemaan lasten ja nuorten terveellistä kehitystä.

Toimialojen välinen yhteistyö

Tuen tarpeiden varhainen tunnistaminen kouluissa on keskeistä, ja perheille tulee tarjota opiskeluhuollon palvelujen tukea matalalla kynnyksellä ennen kuin tehdään sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus. Tämä tuki tulee integroida osaksi kodin ja koulun välistä yhteistyötä, jotta perheet voisivat vastaanottaa apua ilman leimautumisen pelkoa. Tukea voidaan tarvittaessa järjestää ryhmämuotoisesti ja kohdennetusti tiettyyn teemaan tai ilmiöön.

Hyödyntämällä sosiaalihuoltolain mukaista yhteydenottoa tuen tarpeen arvioimiseksi nykyistä enemmän ja ohjaamalla ne lapsiperheiden yleisiin palveluihin saataisiin vahvistettua varhaiskasvatuksen ja koulun välistä yhteistyötä sekä vähennettyä lastensuojeluilmoituksia. Tärkeää olisi myös lisätä tietoisuutta mahdollisuudesta tehdä sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi yhteistyössä vanhempien kanssa lastensuojeluilmoituksen sijaan. Samalla perheitä tu-

lee ohjata lapsiperheiden yleisiin palveluihin. Perhekeskuksen palvelujen tunnettavuutta tulee lisätä sekä kuntalaisten että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstön osalta. Kaikilla toimijoilla tulee olla tiedossaan esimerkiksi millaisissa asioissa perheneuvolasta voi saada tukea. Kasvatus- ja perheneuvonnan tavoitteeksi on laissa säädetty vanhempien tukeminen heidän kasvatustehtävässään.

Maahanmuuttajaperheiden tavoittamisessa ja kotoutumisen tukemisessa järjestöillä on keskeinen rooli, ja erityisesti äitien kotoutumiseen tulee panostaa jatkossakin. Järjestöjen toiminnan jatkuvuus riippuu suurelta osin poliittisista päätöksistä.

Sivistys- sekä sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen yhteistyössä on kehitetty palvelupolkuja, kuten levottoman lapsen hoito- ja tukipolut, jotka vastaavat lasten neuropsykiatristen haasteiden aiheuttamiin koulunkäyntiin ja syrjäytymiskehitykseen liittyviin ongelmiin. Nämä haasteet vaativat sekä koulun että sosiaali- ja terveyspalvelujen tukea lapsille ja heidän vanhemmilleen.

Kuraattorien ja psykologien siirtyminen sosiaali- ja terveydenhuollon potilas- ja asiakastietojärjestelmä Apottiin vuoden 2025 alusta tarjoaa mahdollisuuden yhtenäistää perheiden tukitoimia eri toimijoiden välillä. Maahanmuuttajaperheille suunnattua matalan kynnyksen tukea on tärkeää kehittää edelleen sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteistyönä. Esimerkiksi vieraskielisten odottavien ja vauvaperheiden sosiaaliohjaus on yhdistetty neuvolapalveluihin, ja yhteisvastaanottoja on toteutettu muun muassa Jakomäessä ja Suutarilassa. Tavoitteena on tukea lapsen kielen kehitystä, varhaista vuorovaikutusta ja perheiden kotoutumista. Lisäksi pilotoidaan vieraskielisten kuuden kuukauden neuvolapalveluja yhteistyössä sosiaaliohjauksen kanssa. Somalinkielisten lasten vanhemmille on tarjottu ryhmämuotoista tukea Leppiksen ja puheterapian kautta, jossa painopiste on kielenkehityksen ja vuorovaikutuksen tukemisessa. Näissä ryhmissä on hyödynnetty osittain Vanhempana Suomessa -ohjelman sisältöjä.

Kotoutumisen tuki

Helsingin kaupunki on kehittänyt toimintamallin tukeakseen lastensuojelun asiakkaana olevia maahanmuuttajataustaisia nuoria ja heidän perheitään, joilla on merkittävä syrjäytymisriski. Malli on luotu yhteistyössä lastensuojelun, nuorten päihdepalvelu Pysäkin ja aikuissosiaalityön kanssa. Se ei keskity pelkästään maahanmuuttajataustaan, vaan vastaa laajemmin nuoren ja perheen yksilöllisiin tuen tarpeisiin. Nykyinen palvelujärjestelmä ei aina tunnista riittävästi näiden perheiden erityistarpeita eikä kykene tarjoamaan heille oikeanlaista tukea. Toimintamallin tarkoituksena on huomioida paremmin tämän asiakasryhmän

elämäntilanteet ja tarjota monialaista tukea, mikä voi vähentää kodin ulkopuolisia sijoituksia, jotka ovat sekä yhteiskunnalle kalliita että yksilön kannalta usein tehottomia.

Harrastamisen tuki

Harrastamisen Suomen -mallin toteuttamisessa on edelleen kehittämistarpeita. Monialaista yhteistyötä kolmannen sektorin, erityisesti maahanmuuttajajärjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen sekä sosiaali- ja terveystalvelujen kanssa, tulee vahvistaa, jotta malli tavoittaa tehokkaammin eri taustoista tulevia lapsia ja nuoria. Tämä yhteistyö voi edistää harrastustoiminnan saavutettavuutta ja osallistumismahdollisuuksia kaikille, riippumatta heidän kulttuurisesta tai sosiaalisesta taustastaan.

Vaikutusten arviointi

Investoimalla lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä vanhemmuuden tukemiseen luodaan perusta terveelle ja hyvinvoivalle yhteiskunnalle tulevaisuudessa. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet vähentävät pitkän aikavälin kustannuksia, jotka syntyvät laiminlyödyistä ongelmista. Oikea-aikainen tuki lapsiperheille on keskeistä niin lasten kuin perheidenkin hyvinvoinnin kannalta. Tukemalla vanhemmuutta edistämme lasten myönteistä kehitystä ja turvallisia kasvuolosuhteita. Helsingin kaupungin kistrategian mukaisesti kaupunki panostaa varhaisen vaiheen tukeen lapsiperheille, vahvistamalla perheiden vuorovaikutussuhteita ja tarjoamalla kattavia tukipalveluja arjen ja toimintakyvyn tueksi.”

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Pia Pakarisen ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien vanhemmuuden tuen mallin rakentamista.

Lausuntoa on pyydetty 30.10.2024 mennessä. Lausunto on myös pyydetty kasvatus- ja koulutuslautakunnalta ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 09 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi
Jonna Vanhanen, lastensuojelun sosiaalityön päällikkö, puhelin: 09 310 43809
jonna.vanhanen(a)hel.fi

Liitteet

01.10.2024

Asia/13

---

1 Valtuustoaloite 29.05.2024 Pakarinen Pia ALOITE VANHEMMUUDEN
TUEN MALLIN RAKENTAMISESTA

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano